Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Raadsvergadering d.d.	:	04 juli 2023
Afdeling	:	Maatschappij en Ruimte
Portefeuillehouder	:	Wethouder S.C.A. Luijten
Onderwerp	:	Verduurzaming gemeentelijke basissportvoorzieningen
Betreffend onderdeel programmabegroting	:	Taakveld 5 "Sport, cultuur en recreatie"

Samenvatting
We beschikken in Bergeijk over een bruisend verenigingsleven en willen de infrastructuur hiervoor graag in stand houden. De gemeenteraad heeft ons via een motie verzocht om te onderzoeken hoe het energieverbruik bij onze verenigingen en stichtingen verminderd kan worden. In dit voorstel komen we met een concreet plan om onze basissportaccommodaties verder te verduurzamen richting aardgasvrij.

Inleiding
In de motie van 29 september 2022 (bijlage 2) heeft uw raad ons verzocht te onderzoeken of verenigingen en stichtingen ondersteund kunnen worden op het gebied van duurzaamheid om het energieverbruik te verminderen. Gevraagd is een oplossing hiervoor aan te dragen. We zijn trots op ons bruisende Bergeijkse verenigingsleven en willen de infrastructuur hiervoor in de toekomst graag behouden. Door de hoge energiekosten komt deze onder druk te staan. In dit voorstel komen we met een concreet plan om onze basissportaccommodaties verder te verduurzamen.

Voorstel
1. Een krediet te voteren ten bedrage van € 1.728.000 voor de realisatie van:
   a. het verduurzamen van de basissportaccommodaties.
   b. een nieuw Riethovens tennispaviljoen.
2. Dit krediet gefaseerd uit te voeren in tijdvak 2023 – 2026 en ter dekking van de kapitaallasten hiervoor een dekkingsreserve verduurzamen basisvoorzieningen te vormen ten laste van de algemene reserve.

Beoogd effect
Het beoogd effect van deze investering is dat onze gemeentelijke basissportaccommodaties zo veel als mogelijk verduurzaamd worden wat resulteert in CO2 reductie, aangenamer gebruik van de accommodatie, een gezonder binnenklimaat in de accommodaties en energiekosten die drastisch verminderd worden. Dit effect sluit verder naadloos aan bij de plannen van de Rijksoverheid op het gebied van het Klimaatdoel (klimaatneutraliteit in 2050), de Transitievisie Warmte Bergeijk en de Omgevingsvisie van Bergeijk.

Argumenten

Deze investering sluit aan bij de doelstellingen van het Klimaatbeleid & de Transitievisie Warmte Bergeijk
De doelstelling van de Rijksoverheid is een klimaatneutraal Nederland in 2050 waarin de energievoorziening bijna helemaal duurzaam en CO2 neutraal is. Om deze doelstelling te bereiken is het noodzakelijk om het gebruik van aardgas te verminderen en om accommodaties in Nederland energiezuiniger te maken. Het verder verduurzamen van onze sportaccommodaties sluit perfect aan

bij deze doelstelling. In Bergeijk hebben we de beschikking over diverse sportaccommodaties welke nog verder verduurzaamd kunnen worden. Om de transitie van fossiele warmtebronnen, zoals de traditionele cv-ketel, naar aardgasvrije alternatieven zoals bijvoorbeeld warmtepompen mogelijk te maken is per accommodatie een maatwerkplan opgesteld waarin is gekeken welke investering het meest passend is bij de onderzochte accommodatie met als doel elke accommodatie zoveel als mogelijk te verduurzamen met de kennis van nu. Deze investering draagt daarnaast ook bij aan lagere verbruikskosten.

Deze investering sluit aan bij de omgevingsvisie van Bergeijk
In onze omgevingsvisie is als één van de drie centrale opgaven leefbare dorpen geformuleerd. Het op peil houden van het voorzieningenniveau van onze verenigingen draagt bij aan een prettige leefomgeving. Deze investering zorgt dat onze sportverenigingen in de toekomst kunnen blijven bestaan. Hierdoor blijft onze gemeente een aantrekkelijke gemeente. Daarnaast treffen we bij de aanpassingen direct ook andere 'groene' maatregelen, zoals het ontkoppelen van hemelwater, passend binnen onze visie.

Dit voorstel past in de aangenomen motie
Op 29 september 2022 heeft uw raad de motie 'energiekosten voor verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk' aangenomen. Hieronder treft u een terugkoppeling aan:

- *Te inventariseren bij Bergeijkse verenigingen en stichtingen of ze mogelijk in financiële problemen komen door stijgende energiekosten*

Na het aannemen van de motie zijn we in contact getreden met onze Bergeijkse verenigingen en stichtingen en is een enquête uitgezet. Uit de enquête bleek dat ook ons Bergeijkse verenigingsleven geconfronteerd is met een flinke stijging van energiekosten. Ook is naar voren gekomen dat alle Bergeijkse verenigingen deze stijging tot zeker 1 juli 2023 op kunnen vangen door in te teren op hun eigen vermogen en dat op dit moment géén verenigingen liquiditeitsproblemen hebben.

- *Te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om Bergeijkse verenigingen en stichtingen financieel te ondersteunen*

Het kabinet is via een motie opgeroepen om na te gaan hoe verenigingen ondersteund kunnen worden die getroffen zijn door energiestijging, hiervoor is 300 miljoen euro gereserveerd. In de meicirculaire verwachten wij een bijdrage te ontvangen vanuit het Rijk zodat we een compensatieregeling op kunnen stellen zodat onze verenigingen en stichtingen eenmalig gecompenseerd kunnen worden voor de gestegen energieprijzen in tijdvak 2022.

- *Te onderzoeken hoe Bergeijkse verenigingen en stichtingen ondersteund kunnen worden om haar accommodatie verder te verduurzamen*

We hebben onderzocht op welke manier onze verenigingen en stichtingen ondersteund kunnen worden met betrekking tot verduurzaming met als doel het energieverbruik te verminderen. In dit voorstel geven we aan hoe wij onze gemeentelijke basissportvoorzieningen verder willen verduurzamen.

Deze investering draagt bij aan toekomstbestendige, duurzame, waardevaste en efficiënte voorzieningen
De gemeentelijke basissportvoorzieningen met een eigen accommodatie zijn onderzocht. Voor elke accommodatie is een maatwerkplan opgesteld. Na uitvoering van dit plan beschikken we over toekomstbestendige accommodaties. Deze investering is daarnaast duurzaam en mag breder gezien worden dan alleen een investering van geld. Er wordt namelijk onder andere óók geïnvesteerd in het milieu want dit leidt bijvoorbeeld tot een verlaging van de CO_2 uitstoot. Tot slot borgen we door de toepassing van Transparant Uniform Onderhoud Bergeijk (TUOB) dat de accommodaties in de toekomst adequaat onderhouden blijven.

Deze investering sluit aan bij de lokale situatie
Elke accommodatie is anders en niet elke maatregel of investering kan 1 op 1 gedaan worden bij elke accommodatie. Daarom hebben we gekozen voor een investeringskostenraming gebaseerd op het

maatwerkplan. De maatwerkplannen worden uitgevoerd in samenspraak met de betreffende besturen. Per accommodatie wordt een maximale investeringsbijdrage beschikbaar gesteld. Mocht blijken dat in samenspraak met de besturen van de verenigingen slimme besparingen mogelijk zijn in de uitwerking dan zullen wij deze toepassen.

Investeren in de huidige Riethovense tennisaccommodatie is per m2 erg duur, nieuwbouw is een interessantere optie
Per accommodatie is naast de investeringskostenraming een toets uitgevoerd op het gebied van investeren in de huidige accommodatie versus nieuwbouw. Uit onderzoek is gebleken dat investeren in de Riethovense Tennisvereniging per m2, vergeleken met de andere accommodaties, érg hoog is. De huidige accommodatie is sterk verouderd en voldoet daarnaast niet meer aan de gestelde eisen vanuit de KNLTB. We willen voorstellen om niet meer te investeren in de huidige accommodatie van Tennisvereniging Riethoven, maar om te investeren in een nieuw Riethovens tennispaviljoen.

In onze gemeentelijke begroting is in het meerjarenonderhoudsplan (hierna: MJOP), voor de tennisvereniging Riethoven, momenteel € 65.000 begroot voor onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast heeft de Riethovense tennisvereniging eigen middelen die zij graag in wil zetten. De afgelopen periode hebben we diverse malen contact gehad met het bestuur van de Riethovense Tennisvereniging. Het bestuur omarmt het voorstel om een nieuw tennispaviljoen gezamenlijk te realiseren en ziet hiervan veel voordelen. Een nieuwe accommodatie past in de visie van de vereniging om een duurzame en aantrekkelijke vereniging te zijn waar leden graag sporten. Daarnaast is het bestuur bereid om zelf een forse eigen bijdrage in te leggen voor de realisatie van dit nieuwe tennispaviljoen. De netto investering voor de realisatie van een nieuw Riethovens tennispaviljoen bedraagt € 235.375. Een uitwerking van dit bedrag treft u aan in bijlage 4.

Deze investering is een logisch vervolg op maatregelen die de afgelopen jaren al getroffen zijn
In de periode 2017 – 2022 zijn al diverse duurzaamheidsmaatregelingen getroffen bij onze Bergeijkse verenigingen. Denk hierbij onder andere aan de plaatsing van zonnepanelen, led verlichting binnen, na-isolatie en de plaatsing van HR+ glas. Dankzij deze investeringen is het ‘laaghangend fruit’ inmiddels geplukt en kan een verdere duurzaamheidsslag gemaakt worden.

Sportverenigingen willen graag aan de slag en zijn bereid een deel van de kosten zelf te dragen
Bij voetbal-, tennis-, korfbalverenigingen is op dit moment de urgentie tot verduurzamen het hoogst. Deze verenigingen maken het meest gebruik van douches en de energierekening is bij deze verenigingen ook het hardst gestegen. Met de besturen van de voetbal-, tennis-, en korfbalverenigingen hebben we afzonderlijk gesproken over dit voorstel, en de kostenverdeelsleutel. De reden hiervoor is dat we van mening zijn dat de verenigingen zelf ook een deel van de investering mogen en kunnen dragen.

Tijdens een gezamenlijk overleg is voorgesteld dat elke sportvereniging 15% van het investeringsbedrag zelf inlegt. In het huidige TUOB beleid is bepaald dat de doorbelasting van het onderhoud van de accommodatie naar de vereniging 15% bedraagt. Dit is de reden dat we aansluiting bij dit percentage gezocht hebben. De besturen van de sportverenigingen zijn hierover geïnformeerd en met individuele verenigingen is gesproken over het voorstel per vereniging. Bij een aantal verenigingen is de eigen bijdrage in relatie tot het eigen vermogen relatief hoog. Afgesproken is om samen met verenigingen gezamenlijk de raming door te nemen en na te gaan hoe we gezamenlijk keuzes kunnen maken binnen de gestelde kaders. Door zelf mee te financieren zijn alle verenigingen intrinsiek betrokken, gemotiveerd en kritisch wanneer hun accommodatie verder verduurzaamd wordt.

De raming van het budget wat nodig is voor het verduurzamen van de sportverenigingen is flink. We willen echter samen met de verenigingen trachten de kosten zo laag mogelijk te houden in de uitvoeringsfase. Dit willen we gezamenlijk bereiken door het maken van slimme keuzes, het waar mogelijk toepassen van zelfwerkzaamheid, door het benutten van expertise van lokale aannemers en door het benutten van (contacten van) sponsors. Indien hier financiële voordelen uit behaald worden dan heeft dit een positief gevolg voor de totale investering en dus ook voor de bijdrage van de vereniging en de bijdrage van ons als gemeente.

Voor de voetbal-, tennis- en korfbalverenigingen zullen we een bijdrage per vereniging verstrekken. De vereniging kan de werkzaamheden van de investeringsraming, in overleg met lokale aannemers, zelf uitvoeren. Bijkomend voordeel wanneer een vereniging zelf deze investeringen uitvoert is dat zij aanspraak maakt op de BOSA[1] subsidie ter hoogte van 30% van het investeringsbedrag. De volledige financiële uitwerking per vereniging treft u aan in bijlage 3. We blijven als gemeente wel nauw betrokken bij de te maken keuzes in de uitwerking.

Gekozen wordt om de uitvoering te spreiden over meerdere jaren met een duidelijke prioritering
Voorgesteld wordt om de investering gefaseerd plaats te laten vinden in tijdvak 2023 – 2025, het uitvoeren van deze plannen kost namelijk tijd.

Fase 1: 2023 – 2025:
We willen in de uitvoering starten met onze sportverenigingen (voetbal, tennis, korfbal) omdat zij kampen met de hardst gestegen energierekening vanwege het douchegebruik en zij de energierekening ook zelf betalen. Uit gesprekken met de besturen van de voetbalvereniging is gebleken dat de voetbalverenigingen op een zo kort mogelijke termijn willen starten met de voorbereidingen. Onze verwachting is dat in tijdvak 2023 en tijdvak 2024 de aanpassingen van de diverse sportverenigingen starten.

Fase 2:
In de volgende fase (vanaf 2025) zou het mogelijk kunnen zijn om ook te starten met de aanpassingen van onze gemeenschapshuizen. Hiervoor willen we uw raad op een later moment een voorstel doen.

Een projectleider ondersteunt ons in de periode 2023 – 2026: hiervoor zijn middelen beschikbaar
Indien uw raad instemt dan kan de uitvoeringsfase starten. Deze investering dient op een juiste wijze begeleid te worden en tijdens de uitvoeringsfase dient regie gevoerd te worden op het proces. Omdat ambtelijk onvoldoende capaciteit en expertise beschikbaar is om deze uitvoering volledig zelf uit te voeren zullen we in de uitvoeringsfase een projectleider aanstellen die ons kan ontzorgen. Hiervoor wordt budget gebruikt dat we vanuit het Rijk ontvangen hebben voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Een uitwerking treft u aan onder punt financiën.

Kanttekeningen

Niet alle accommodaties lonen om te verduurzamen: onze sporthallen zijn niet meegenomen
Voor onze gemeentelijke sporthallen (de Kemphaan, de Drie Eiken, de Koolakkers) is ook onderzocht wat verder verduurzamen zou betekenen. Een extra stap zetten om deze accommodaties te verduurzamen blijkt lastig en zou zeer ingrijpende aanpassingen aan deze accommodaties vergen met beperkte opbrengst. Daarnaast zou deze ingreep bijzonder prijzig zijn, de bruto investering om onze drie sporthallen verder te verduurzamen bedraagt circa € 2,25 miljoen. Gezien de hoge investering die dit zou vergen en het feit dat deze aanpassingen niet direct tot een ander binnensportklimaat leiden hebben we besloten deze aanpassing niet op te nemen in dit raadsvoorstel.

Onze gemeenschapshuizen zijn in dit raadsvoorstel nog niet meegenomen
We hebben ook een onderzoek uit laten voeren bij onze gemeenschapshuizen en het Aquinohuis. Hierbij hebben we onderzocht welke investeringen per accommodatie noodzakelijk zijn om een verdere duurzaamheidsslag te kunnen maken. De bruto investering bij deze accommodaties, richting aardgasvrij, bedraagt circa € 2,56 miljoen. Gezien de hoge investering die dit zou vergen en het feit dat wij als gemeente al een deel van de energiekosten als onderdeel van de subsidie betalen hebben we besloten deze aanpassing niet op te nemen in dit raadsvoorstel.

De huidige investeringskosten zijn hoog
De huidige bouwkosten zijn – in vergelijking met 1,5 jaar geleden – gestegen. We hebben echter wél met de huidige marktprijzen gerekend in dit voorstel.

[1] De subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties

Sommige installaties welke vervangen gaan worden zijn nog niet aan het einde van de levensduur
Sommige installaties van onze sportverenigingen (denk hierbij bijvoorbeeld aan een CV ketel) kunnen in theorie nog een aantal jaren mee en zijn dus nog niet aan het einde van de levensduur. Wanneer deze installaties eerder vervangen worden dan is dit een vorm van kapitaalvernietiging. Onze inschatting is dat dit een bedrag behelst van circa € 40.000.

De subsidiepot Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodatie (BOSA) kan in theorie op raken
In het plan per vereniging is een bijdrage van 30% van het investeringsbedrag als subsidie opgenomen vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze subsidie dient elke vereniging zelf aan te vragen. Sportservice Noord-Brabant heeft aangegeven kosteloos verenigingen hierbij te kunnen ontzorgen indien gewenst. Momenteel resteert nog een budget van 54,6 miljoen in deze regeling voor 2023. In theorie zouden de gelden van de subsidieregeling uitgeput kunnen raken. Onze verwachting is echter dat dit niet gebeurd.

De doorbelasting is een 'knop' waaraan uw raad jaarlijks kan draaien
Voorgesteld wordt om de sportverenigingen een eigen bijdrage van 15% te laten betalen van de totale investering. In het huidige TUOB beleid is bepaald dat de doorbelasting van de accommodatie naar de vereniging 15% bedraagt en dit is de reden dat we aansluiting bij dit percentage gezocht hebben. Uw raad kan echter jaarlijks bij de behandeling van de begroting een ander doorbelastingspercentage overwegen.

Financiën

Instellen dekkingsreserve
Onder beslispunt 1 wordt voorgesteld in te stemmen met een investering van € 1.728.000 voor het verduurzamen van de basissport accommodaties en hiervoor een dekkingsreserve ter dekking van de kapitaallasten in te stellen voor de uitvoering in tijdvak 2023 – 2026.

Hieronder treft u de financiële uitwerking verder aan:

	2023	2024	2025	2026	2027
1. Bruto investering	3.049.979				
2. Bijdragen derden (BOSA/SPUK subsidie + bijdrage vereniging)	-1.322.365				
3. Netto investering (=1+2)	1.727.613				
+ = voordeel, --/ = nadeel					
4. Netto kapitaallasten (cumulatief)	12.960	141.120	139.392	137.664	135.936
5. Lagere exploitatiekosten	pm	pm	pm	pm	pm
6. Netto lasten *	12.960	141.120	139.392	137.664	135.936

Figuur 1 Dekkingsreserve verduurzamen basisvoorzieningen met eigen accommodatie

(*) De netto lasten worden jaarlijks gedekt uit de dekkingsreserve verduurzamen basisvoorzieningen met eigen accommodatie

Toelichting figuur 1
De bruto investering om onze sportverenigingen en gemeenschapshuizen aardgasvrij te maken bedraagt circa € 3,05 miljoen. De bijdrage derden betreft circa € 1.32 miljoen en wordt gevuld door de inbreng van de verenigingen (15%) en de bijdrage van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (30%). Netto bedraagt de investering 1,73 miljoen.

Exploitatiekosten
Door de verduurzaming van de accommodaties zal het energieverbruik dalen. De inschatting is gemaakt dat de verbruikskosten door deze investering dalen met 20% ten aanzien van het huidige prijspeil. Op dit moment is echter nog niet bekend wat deze investering in euro's inhoudt. Om deze reden is hier een pm post opgenomen.

BTW regime
Bij de berekening van het benodigde bedrag voor de investeringen is uiteraard rekening gehouden met het voor de individuele accommodatie geldende BTW regime.

Financiële gevolgen voor de meerjarenonderhoudsplanning
Als gemeente staan we aan de lat voor het groot onderhoud van onder andere onze sportverenigingen. Onder groot onderhoud verstaan we werkzaamheden die essentieel zijn voor de instandhouding van een gebouw. Deze hebben veelal te maken met het casco en de schil van het gebouw, denk hierbij aan daken, buitenschilderwerk, metselwerk maar ook installaties. De voorliggende investering in de accommodaties zorgt voor een ander type installaties welke onderhouden moeten worden dan momenteel aanwezig is in onze accommodaties. Ter voorbeeld: wanneer een warmtepomp geplaatst wordt, dan dient ook gereserveerd te worden voor toekomstige vervanging. Onze onderhoudsplannen zullen aan de nieuwe situatie aangepast worden.

We zijn intern nagegaan wat deze eenmalige investering concreet betekent voor de structurele lasten van onze meerjarenonderhoudsplanning indien uw raad met dit voorstel instemt. Hierbij hebben we de toekomstige vervanging en onderhoud van warmtepompen, cv installaties en de conventiebeluchting meegenomen in onze meerjarenonderhoudsplanning. Uit navraag is gebleken dat deze installaties in 20 jaar afgeschreven worden. Indien uw raad instemt met deze eenmalige investering dan is onze verwachting dat de onderhoudskosten structureel met circa € 35.000 op jaarbasis zal stijgen. Indien uw raad instemt met dit voorstel dan zullen wij de MJOP'S, op basis van de gedetailleerde aangeleverde informatie van het onderzoeksbureau, aanpassen aan de nieuwe situatie.

Projectleider
In de periode 2023 – 2026 gaan we een projectleider aanstellen die ons ontzorgt bij de uitvoering door toezicht te houden en als contactpersoon tussen vereniging en gemeente op te treden. De kosten voor deze projectleider bedraagt voor deze periode in totaal € 150.000. Deze uren worden gedekt uit het budget dat we vanuit het Rijk ontvangen hebben voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid.

Maatschappelijk verantwoord inkopen
Indien uw raad instemt met dit voorstel wordt het inkoopplan vrijgegeven. Na overleg met BIZOB is gebleken dat het mogelijk is om deze opdrachten onderhands te gunnen aan de betreffende sportverenigingen. Bij het opstellen van het inkoopplan, het opstellen van de werkomschrijving tot en met het afgeven van het gunningsadvies worden we mede door de projectleider begeleid.

Communicatie
Indien uw raad instemt met dit voorstel nemen we contact op met de besturen van onze sportverenigingen om hun te informeren over het proces en nadere afspraken te maken.

Uitvoering
De planning ziet er als volgt uit:

Actie	Wanneer	Toelichting
Aanstellen projectleider	Q3 2023	Gemeente stelt een projectleider aan voor de periode 2023 – 2026.
Aanpassen accommodaties sport	2023 + 2024	Aanpassen accommodaties i.o.m. besturen sportverenigingen en projectleider namens gemeente.
Nieuwbouw Riethovens tennispaviljoen	2024 – 2025	In overleg met het bestuur van tennisvereniging Riethoven nadere afspraken maken over de nieuwbouw.

Daarnaast zullen wij uw raad in de reguliere P&C cyclus informeren over de voortgang.

Bijlagen
- Bijlage 1: raadsbesluit;
- Bijlage 2: motie energiekosten voor verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk;
- *Bijlage 3: financieel overzicht per sportvereniging en gemeenschapshuis (vertrouwelijk);*
- Bijlage 4: voorstel nieuwbouw Riethovens tennispaviljoen.

Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Advies Raadscommissie
De commissie MZ heeft in haar vergadering d.d. 19 juni 2023 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 04 juli 2023 als hamerstuk/bespreekstuk.

<Wordt ingevuld door Griffier>

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

A.J.M. Ewalds	A. Callewaert – de Groot
Gemeentesecretaris	Burgemeester